

Middelalderdage & marked i Skælskør 2023

Projektbeskrivelse

Titel: Middelalderdage & marked i Skælskør 2023

CVR: 43 32 15 87 – Skælskør Historiske Forening

Projektledelse: Arkæolog & freelance projektkoordinator, Leila B. Joensson

Kontaktperson: Formand for Skælskør Historiske Forening, Leila B. Joensson. Tlf.: 21 28 59 54.

E-mail: mail@kunstoghistoriskhaandvaerk.dk

www.kunstoghistoriskhaandvaerk.dk

Indledning

Skiaelfiskør nævnes i Kong Valdemars jordebog, nedskrevet i 1200-tallet. Byen var Valdemar Sejrs familieejendom. En by der gennem historien ofte er besøgt af konger. Som hovedoverfartssted til Fyn, var kongebyen en anset købstad. Man kan tænke sig til den *leben*, som er fulgt med i form af håndværkere og handelsfolk. Tydelige spor fra middelalder og renæssance går gennem byen fra Skt. Nicolai kirke, Latinskolen, Vestergade, Peder Reedtz Gård (Skælskør Bymuseum), Karmeliterklostret (udgravning) til Borreby Herreborg. I omegnen findes middelalderens kirker herunder Ørslev kirke med den berømte 'Dansefrise'. I Smedegade, Slagelse by, er der fundet en stor møntskat fra 1300-tallet. Antvorskov kloster og Slot rummer ligeledes en stor fortælling om Johanitterordenen og kongeresidens. Med afsæt i denne prægtige kulturarv gennemførte Skælskør Historiske Forening det succesfulde fonds- og puljestøttede projekt 'Middelalderdage i Skælskør 2022'. På baggrund af publikums interesse håber vi at kunne gennemføre arrangementet i 2023.

Projektet søger om midler til at udvikle den kulturhistoriske formidling lokalt i Skælskør og omegn og i den forbindelse afholde 'Middelalderdage & marked i Skælskør 2023' år 2.

Hvorfor i Skælskør?

Skælskør rummer spændende historier fra fortid til nutid. Skaberkraften råder her. Keramikfestival, Guldagergård events, Harboe cup, Drengerøvsaften, Borreby Teater, Stignæs batteri og Den Gamle Smedie på Stignæs er eksempler på tiltag, der understøtter en progressiv udvikling indenfor erhverv, kunst og historieformidling. Skælskør Bymuseum er en stærk medspiller i den kulturhistoriske formidling. I 2022 kom Skælskør Krucifikset for første gang siden udgravningen af Karmeliterklostret i 1996 tilbage til Skælskør for én dag under Keramikfestivalen. Skælskørs middelalderhistorie strakte sig ind over den efterfølgende weekend med Middelalderdage & marked i Skælskør 2022. Arrangementet blev afholdt på Slagelse Kommunes grønne område 'Lagunen' og havde et besøgstal på c. 1400+ over to dage. Det var 500+ flere besøgende end estimeret. Vi har valgt at lægge arrangementet samme sted d. 14. og 15. juli 2023, grundet de besøgendes positive tilkendegivelser over placering samt den tætte beliggenhed på campingpladsen og byens centrum. Vi søger at skabe en tradition, men den må gerne være i

bevægelse. På dette grundlag vil vi promovere Skælskørs Middelalderhistorie ved 'Pop up' middelalderevents i Sct. Nicolais kirke (Skælskør Kirke), hos lokale erhvervsdrivende, kunstnere og institutioner i omegnen fx Ørslev kirke og Borreby Herreborg. Således bliver Middelalderbyen Skælskør promoveret flere steder, hvor der har været og er synlig middelalderhistorie. I 2022 havde projektet gode samarbejder med Skælskør Bymuseum/Museum Vestsjælland, Borreby Herreborg, Skælskør Fiskehus, Hotel Postgaarden, Nytorv Konditori, Skælskør Bibliotek, Skælskør Skole og Super Brugsen.

Som i 2022 vil 'Middelalderdage & marked i Skælskør' formidle kulturarven fra middelalderen gennem arbejdende værksteder, levende historisk formidling og autentisk håndværk. **Det er netop det store fokus på aktiv læring og historisk formidling gennem *hands on* aktiviteter ved fagligt dygtige aktører, der gør dette middelaldermarked anderledes og unikt i forhold til andre af landets middelaldermarkeder.** Arrangementet i 2022 bekræftede folks interesse for lokal historien. En efterfølgende fælles evaluering bekræftede, at folk opholdt sig længe i håndværkernes værksteder og generelt var meget nysgerrige på middelalderens historie og håndværk.

Idé og projektudvikling

Initiativtager, Leila Joensson, er uddannet lærer/arkæolog og driver virksomheden *Kunst & historisk håndværk* i Den Gamle Smedie på Stignæs i samarbejde med Jørgen Poulsen, tidligere leder af Vikingelandsbyen – et historisk værksted i Albertslund gennem 20 år. Virksomheden favner et stort netværk inden for kulturhistorisk formidling og kan levere autentisk historisk håndværk, udstyr, tøj og materialer. Begge har årelang erfaring som formidlere og har et solidt kendskab til dygtige håndværkere, formidlere og aktører, der kan levendegøre historien om Skælskør og omegn på en spændende og nærværende måde for både børn, unge og voksne. I 2022 blev Leila Joensson valgt som formand for Skælskør Historiske Forening og Jørgen Poulsen som næstformand. CV for Jørgen og Leila kan hentes på www.kunstoghistoriskhaandvaerk.dk

Formål

Projektets overordnede formål er at skabe nye muligheder for at formidle Skælskør & Slagelses kulturhistoriske arv i samarbejde med det lokale erhverv, private og offentlige institutioner og foreninger i Slagelse. Derudover søger projektet at skabe synergier og nye samarbejdsgrundlag. Skælskør Historiske Forening er fx et nyt tiltag affødt af projekt 'Middelalderdage & marked i Skælskør'.

Målgruppen for arrangementet er børn, unge og voksne i Slagelse Kommune og tilstødende kommuner.

Projektet understøtter indsatsområder fra Slagelse erhvervs, kultur- og turismepolitik, herunder 'Kulturelle arrangementer med *lokalt særpræg*'. Borgere og besøgende skal opleve det særlige ved Slagelse Kommune.

År 1 gav et forholdsvis beskedent overskud, hvilket blev tilbagebetalt til Slagelse Kommune efter arrangementet. Projektet vil på sigt søge en tre-årig aftale om støtte hos Slagelse Kommune, herunder plan for udvikling med autenticitet for øje, der bidrager til at fortælle den særlige kulturhistorie i området (strategi).

Projektet styrker det unikke samarbejde om og udviklingen af kulturlivet på tværs af både professionelle og frivillige og på tværs af kulturinstitutionerne gennem netværk og fælles opgaveløsning ved fx at involvere de frivillige i formidlingsopgaver og inddrage museer og skoler. I 2022 havde vi fx frivillige med fra Antvorskov Kloster Støtteforening.

Ifølge Slagelse Kommunes kulturstrategi skal børn have mulighed for at undersøge, sanse og eksperimentere med kunst og kultur. (*Indsatsområde: Udvikling af et kulturregionalt projekt rettet mod børn og unge*).

I forbindelse med arrangementet i 2022 blev der udviklet undervisningsmaterialer til kommunens skoler, både som forberedelse til event og som aktiviteter under og efter arrangementet. Læringsmaterialet om Skælskørs Middelalder er sendt ud til alle skoler i Slagelse Kommune via kommunens skoleafdeling og kan hentes gratis på flere digitale platforme fx <https://www.kunstoghistoriskhaandvaerk.dk/>

Mål

Målet er at skabe et nyt tilbagevendende kulturhistorisk projekt i Skælskør med fokus på egnens middelalderhistorie. Vi tilbyder en spændende og stemningsfuld levendegørelse af kulturhistorien for børn og voksne og trækker på oplandet i hele Slagelse Kommune samt tilstødende kommuner. Derudover har vi stort fokus på turister i samarbejde med Skælskør Turistforening, Bykontoret, Destination Sjælland og Slagelse Kulturråd. (*Kulturstrategi: Kulturelle arrangementer med lokalt særpræg, der bidrager til at fortælle den særlige kulturhistorie om et område*) *Borgere og besøgende skal opleve det særlige ved Slagelse Kommune.*

Eftersom der vil blive lagt en særlig indsats i at inddrage byens borgere som frivillige under projektets udførelse, tænkes projektet primært forankret i Skælskør. Vi vil trække på frivillig arbejdsstyrke fra det lokale foreningsliv bl.a. Skælskør Historiske Forening og Skælskør Museumsforening i forbindelse med praktiske opgaver og lokalhistorisk formidling. Museumsforeningen, Turistforeningen og Slagelse Kulturråd har skrevet anbefalinger, som er vedlagt i projektbeskrivelsen. De tilbyder tillige deres hjælp i forbindelse med arrangementet.

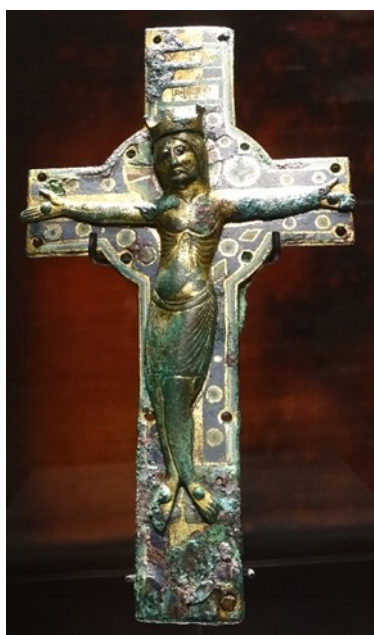
Oplevelse og historie for alle – et tænkt scenarie

Torsdag aften stilles boder op på græsplænen ved Noret i Skælskør by. Fredag og lørdag er markedet åbent kl. 10.00 – kl. 17.00. Straks publikum træder ind mellem boderne, vil de føle sig hensat til en anden tid; middelalderen i Skælskør. Musik, teater og gøgl sætter stemningen an. De arbejdende værksteder og handelsboder ligger side om side og bidrager til en livlig handels- og markedsstemning. I værkstederne/boderne vil publikum møde arbejdende håndværkere, der

rekonstruerer fund fra lokale udgravninger og lokal ikonografi. Autentisk håndværk som fx pottemagerens keramik, kurveflet, kalligrafi, kalkmaleri, træskæring/trædrejning, smedning, og mjød- og ølbrygning vil blive demonstreret og formidlet på stedet. Som noget helt nyt tilbydes formidling om Skælskør Krucifikset i middelalderteltet, hvor rekonstruktionen af korset fra c. 1250 er i fokus. Publikum vil møde håndværkere, der kan støbe, udføre emaljekunst og forgyldning. Middelalderpølser over grill og klostermunkens øl kan købes i madteltet. Der vil være aktiviteter for børn i værkstederne, arkæologisk udgravning for børn og programsatte foredrag og workshops om middelalderens tro, musik, arkæologi, kunst m.m. til det fagligt nysgerrige voksne publikum. Lørdag aften byder på en eventyrlig middelalderbanket.

Skælskør Krucifiks værkstedet

- et nyt tiltag på 'Middelalderdage & marked i Skælskør 2023'

Under 'Middelalderdage & marked i Skælskør 2023' vil Skælskør Karmeliterkloster og fundene fra udgravningen i 1996 atter være i fokus.

Det unikke kors opbevares på Vordingborg Borgcenter, men burde naturligvis være på Skælskør Bymuseum, om ikke andet som kopi. Af samme grund har Skælskør Historiske Forening interesse i et udvidet samarbejde omkring rekonstruktionen af Skælskør Krucifikset. Skælskør Historiske Forenings vedtægter understøtter netop samarbejde med andre historiske foreninger i Slagelse Kommune med det formål at skabe synergi om Slagelse Kommunes historie.

En rekonstruktion af Skælskør Krucifikset er delvist støttet af Skælskør Turistforening og Skælskør Museumsforening. Donationer, fondsmidler og salg af 'afladsbreve' vil skabe et yderligere økonomisk grundlag for det endelige arbejde.

I forbindelse med afholdelse af 'Middelalderdage & marked i Skælskør 2023' år 2, ønsker vi et større fokus på det eksperimentelarkæologiske arbejde og den omstændige research, der ligger forud for - og til grund for - en rekonstruktion af Skælskør Krucifikset. Vi ønsker at indkøbe et formidlingstelt, der kan huse særligt indbudte håndværkere, som er specialister i konservering, 3D scanning, print støbning, emaljering og forgyldning. Håndværkerne vil formidle og demonstrere deres håndværk begge dage. Publikum kan stille spørgsmål og høre den autentiske fortælling om Skælskør Krucifikset, der menes at være skabt i emaljeværkstederne i Limoges området i syd Frankrig i 1200-tallet for senere at ende i en fremtræden munks, eller priors grav godt 200 år senere. Byvandring til Karmeliterklostret giver publikum mulighed for at se, hvor korset blev fundet.

I forbindelse med 'Krucifiks værkstedet' ønsker vi at tilbyde et malerværksted for børn, hvor de har mulighed for at farvelægge korset fortrykt på papir (papir fandtes i middelalderen fra c. 1400-tallet).

Synergikæder skabes

Arrangementet og aktiviteter før og under arrangementet som beskrevet ovenfor understøtter følgende målsætninger, indsatser og prioriteringer:

Mulighed for i de mange arbejdende værksteder/historisk formidling at undersøge, sanse og eksperimentere med kunst og kultur. *(Indsatsområde: Udvikling af et kulturregionalt projekt rettet mod børn og unge)*

Arrangementet synliggør byens særlige miljø for kunsthåndværk og bidrager samtidig til at fortælle den særlige kulturhistorie om middelalderbyen, Skælskør. Desuden styrkes samarbejde, koordinering og erfaringsudveksling på tværs af både arrangementer og arrangører. Skælskør Historiske Forening er fx medlem af Destination Sjælland og Skælskør Erhvervsforening med det formål at skabe omtale, synergi og sætte relevante aktører i forbindelse med hinanden. Bestyrelsen i foreningen vil agere som følgegruppe og inviterer relevante samarbejdspartnere, der ønsker at understøtte projektets formål *(Indsatsområde: Fokus på sparring omkring udvikling af samarbejde på tværs af kulturelle aktører og samarbejde med erhvervslivet)*.

I samarbejde med Skælskør Museumsforening og andre relevante foreninger i Slagelse udvikles aktiviteter og arrangementer, hvor frivillige kan engagere sig og yde en indsats under 'Middelalderdage & marked i Skælskør'. Skælskør Museumsforening kan tilbyde rundvisninger i middelalderbyen Skælskør. TV, radio og andre medier inviteres. I 2022 kom arrangementet i TV2 nyheder og et længere indslag blev optaget til Sydsjællands TV. Borgere og elever i byens skoler inddrages i den faglige historiske formidling og fortællingen om Skælskør i ugerne forud for arrangementet. Kirken vil spille en afgørende rolle - særligt i formidlingen om havnen, havet og troen. Her kan publikum fx høre om Skt. Nicolaus, de søfarendes helgen. Skælskør Bymuseum støtter op om den historiske formidling og har stort fokus på rekonstruktion af 'Skælskør Krucifikset', så vi atter kan få det tilbage til byens museum. Det er en oplagt mulighed for Borreby Herreborg, at tilbyde rundvisninger, skuespil og underholdning. Sydsjælland og øernes naturcentre vil få mulighed for at bidrage med middelalder temaer i naturen og særlige ruter med fokus på egnens middelalderhistorie. Det lokale bryggeri, Harboe, kontaktes i forhold til bryg af en *limited edition* middelalderbryg.

Arrangementet vil medvirke til både at styrke og understøtte det unikke samarbejde om og udviklingen af kulturlivet på tværs af både de professionelle og frivillige og på tværs af kulturinstitutionerne gennem netværk (følgegruppen) og fælles opgaveløsning. Her kan børn og unge lære om den lokale kulturhistorie (en del af historiefagets fælles mål) samt prøve at arbejde med middelalderens materialer i 'hands on' aktiviteter for alle.

(Indsatsområder: Udvikling af et kulturregionalt projekt i samarbejde med Slagelse Kommunes professionelle kulturaktører rettet mod børn og unge).

Arrangementet annonceres på Facebook og Kultunaut. Der er afsat økonomi i budget til annoncering og reklame. Program udgives i maj 2023 ved presseevent.

Skælskør borgerne er rigtig gode til at støtte op om lokale tiltag! Vi ønsker mere fokus på Skælskør som historisk middelalderby, da by og omegn 'emmer' af middelalderstemning og er rig på historie og arkæologi. Samtidig bliver børn og elever i Slagelse Kommune klogere på deres lokalmiljø og Skælskørs unikke historie. Arrangementet vil give Skælskør Bymuseum mulighed for at udvikle undervisning og åben skole tilbud og få flere besøgende året rundt. Planen er, at samarbejdet med Skælskør Bymuseum på sigt kan føre til fastansættelse af formidler. Vi forventer en stigning i antal af turister. Effekten af arrangementet og antallet af turister evalueres efterfølgende i samarbejde med Skælskør Turistforening og Destination Sjælland. I samarbejde med erhvervslivet og Skælskør Erhvervsforening kan byen og havnen tilbyde 'middelalderinspirerede' aktiviteter i form af særlige mad 'menuer', udstillinger og underholdning. Byens lokale aktører inddrages dermed som vigtige medspillere i at formidle byens middelalderhistorie.

Økonomi

Der er ansøges midler til at dække udgifter til afholdelse af 'Middelalderdage & marked i Skælskør 2023' fx indkøb af flere boder/telte, diverse nyanskaffelser, samt udgifter til projektledelse og honorar til musik og formidlere/håndværkere. Der er betalende gæster fredag og lørdag i form af entrebilletter. Beløbet er symbolsk: 20 kr. pr. voksen og 10 kr. pr. barn. (Børn under 'sværdhøjde' er gratis). Beløbet er med til at dække arrangementets udgifter. Derudover er der indtægt fra udlejning af boder og studeplads gebyr/salgsboder. Der opkræves ikke studeplads gebyr for formidlende aktører uden kommerciel interesse. Der søges en tre-årig aftale om økonomisk støtte fra Slagelse Kommune til drift og formidling med virkning fra 2024. Vi vil trække på det lokale foreningsliv og frivillig arbejdskraft til opsætning af telte, boder og entre.

Bilag 1

Anbefaling.

Ideen med Middelalderdage & marked i Skælskør passer perfekt ind i, hvad Museumsforeningen for Skælskør Bymuseum og Skælskør Bymuseum har planlagt. Her er planen i 2021 at markere 25-årsdagen for udgravningen af Danmarks ældste karmeliterkloster lige på den anden side af gaden - over for Skælskør Bymuseum. Det sker med udstilling på museet med forklaring, tegninger og modeller. Samtidig håber vi at kunne præsentere det kendte Skælskør Krucifiks. Dette sidste skulle gerne ske i forbindelse med den årlige keramikfestival i 2021, hvor der er rigtig mange mennesker i byen. Måske med en munkevogn fra filmen "Ørnens Øje" holdende uden for Skælskør Bymuseum, der fortæller om den kommende weekend med Middelalderdage & marked. I forbindelse med disse dage kunne man åbne pilgrimsruten "Camino Laguna", der går fra Korsør til Næstved med primitiv overnatning i "Hotel Gitterly" i de små fangeceller i Det Gamle Rådhus på Gammeltorv. Dette kunne ske samtidig med åbningen af den gamle Helligkilde - Klintekilden - Kærlighedens Kilde ved Skovvej 18A. Endelig kunne man i de dage genetablere den gamle middelalderforbindelse mellem Fyn og Sjælland ved at besejle Lohals Omø med et gammelt sejlskib fra middelalderen for at markere, at Skælskør i dele af middelalderen var hovedforbindelsen for overfarten over Storebælt - med kongsgården liggende tæt op ad kirken fra 1215.

Da Borreby Herreborg er bygget af sten fra Marsk Stigs borg fra ca. 1280 og materialer fra karmeliterklosteret i Skælskør, der blev nedlagt i 1532, vil stedet udgøre noget nær de perfekte rammer for begivenheden Middelalderdage & marked, hvor man på Borreby Teater kunne opføre et spændende teaterstykke, der gjorde os alle klogere på middelalderen.

Museumsforeningen for Skælskør Bymuseum kan hermed støtte Middelalderdage & marked i Skælskør og ser frem til et frugtbart samarbejde.

Hans Jørgen Konradsen

Formand for Skælskør Museumsforening

Anbefaling fra Skælskør Turistforening

Bestyrelsen i Skælskør Turistforening er blevet forelagt projektbeskrivelse mm. af det planlagte arrangement: Middelalderdage & Marked i Skælskør 2021 af Hans Jørgen Konradsen fra Museumsforeningen i Skælskør.

Vi synes det er et fremragende projekt, som vi fuldt ud bakker op og sender vores anbefaling af. Vi ser meget potentiale turismæssigt i projektet og vil følge den videre planlægning med stor interesse. Måske er der endda noget vi kan være behjælpelige med. Hvis I ser noget hvor dette kunne være, er I velkomne til at henvende jer. Så vil vi kigge på det. Håber at vores anbefaling kan være til gavn for jeres arbejde videre frem med dette projekt. Hvis der ønskes yderligere bemærkninger, må I henvende jer til Turistforeningen.

Med venlig hilsen
på vegne af Skælskør Turistforening

Ole Rygaard Jensen
Fmd.

Juni 2020

Skælskør d. 6. august 2020

Anbefaling til støtte for Projekt Middelalderdag og Marked i Skælskør.

Slagelse Kulturråd kan varmt anbefale projekt Middelalderdage og marked i Skælskør. Vi har fået forelagt projektet af Laila Buchardt Joensson Kunst og historisk håndværk, den gamle Smedje på Stignæs ved Skælskør. Det er to personer og et sted, hvor der er meget stor viden og professionalisme, og i samarbejde med mange andre vil kunne få dette arrangement til at være lærerigt og spændende, og skabe stor interesse for formidlingen af Skælskør og Slagelses kulturhistoriske arv og det særlige ved Slagelse kommune. Borreby Herreborg er også et fint og passende sted til afholdelse af arrangementet. Slagelse Kulturråd og Slagelse kommune har i fællesskab udarbejdet Slagelse kommunes Kulturstrategi efter flere møder med de forskellige foreninger. Når jeg læser projektbeskrivelsen, viser det at man har inddraget kommunens Kulturstrategi. Der inddrages børn og unge, det professionelle og frivillige, og det autentiske vil komme fint med. Slagelse Kulturråd kan absolut anbefale, at der bevilliges økonomisk tilskud til at gennemføre projektet.

På vegne af Slagelse Kulturråd
Hedvig Koefoed
Formand
Tlf. 51 54 27 09

www.slagelsekulturraad.dk